

Ivan Horvatić Ćuk - revolucionar i prvoborac

Govoriti o Ivanu Horvatiću Ćuku,¹ tako reći nije moguće ako se istovremeno ne govori o razvojnem putu i revolucionarnoj djelatnosti KPJ u Novigradu Podravskom.

U Novigradu, kao i na području tadašnje općine komunističke ideje počeli su širiti i propagirati sudionici oktobarske revolucije i drugi povratnici s ruskog bojišta. Među njima isticali su se Ivan Petroković² i Ivan Bukvić.³

Ivan Petroković postao je članom SKP(b) u Rusiji i kao komunisti počeo oko sebe okupljati seljake. Radeći na stvaranju organizacije, među prvima je pridobio Ivana Ledinskog Belu⁴ (seljaci su mu dali nadimak »Bela« jer je propagirao za Mađarsku sovjetsku republiku na čijem čelu je bio boljševik Bela Kun) i Matiju Ormuša.⁵ O postojanju prve partizanske organizacije 1919/1920. godine u Novigradu Podravskom ukazuje nam i činjenica da poslije Obznane (31. XII 1920.) i Zakona o zaštiti države (donijetog u kolovozu 1921.), dolazi do obnove partijskih organizacija (1922—1923) na području Okružnog partijskog komiteta za bjelovarsko-križevačku županiju,⁶ a među ostalim obnavlja se i partijska organizacija u Novigradu Podravskom. Njezini prvi članovi bili su: Ivan Petroković, Ivan Ledinski-Bela i Matija Ormuš.

Zeleni kadar, događaji u Rusiji i Mađarskoj, borba HRSS-a za republikansko uređenje Jugoslavije, bijeda nastala u Podravini nakon završetka rata, ostavili su dubok trag na mladom postolarskom radniku Ivanu Horvatiću Ćuku i pomogli mu da se već kao mladić opredijeli za napredne lijeve ideje i borbu za socijalno i nacionalno oslobođenje svoga naroda.

Kao ljevičar sudjeluje u sukobu s klerikalcima u Novigradu s ostalom omladinom svog mjesta. Zadojen je esperantističkim pokretom i njegovim idejama o potrebi sporazumijevanja naroda na tom jeziku. I sam pohađa kurseve koje su organizirali esperantisti u Novigradu. Sudionik je prvomajskih proslava koje organiziraju esperantisti 1932. u Bregima, kao i drugih manifestacija koje šire internacionalističke ideje.

Postolarski zanat izučava kod majstora Marka Jagara koji i sam prihvaća komunističke ideje. U toj radionici čitaju se ilegalni partijski materijali, kao i napredna omladinska štam-

pa tog vremena. Znatan utjecaj na razvoj i djelatnost Partije u to vrijeme vrši i Ivo Marinković, profesor kopriivničke gimnazije, putem novigradskih srednjoškolaca Gvida Ledinskog i Stjepana Cimbrišaka. Ovdje treba napomenuti da do ponovnog obnavljanja partijskog, kao i skojevskog rada dolazi u cijeloj zemlji 1932/33. godine, a djelovanje profesora Ive Marinkovića na kopriivničkom području naročito je jako 1933/34. godine, u pravcu organizirane djelatnosti Partije i SKOJ-a. Do hapšenja Ive Marinkovića, 26. travnja 1935. godine, na području Novigrada dolaze preko Gvida Ledinskog slijedeći partijski materijali: »Proleter«, »Borbeni student«, »Hrvatski put«, »Srp i čekić«, »Seljačka borba«, »Kada dođe sv. Nikola«, »Tko je zločinac«, »Nekoliko dobrih recepata«, »Ekonomska kriza u svijetu i kod nas«, »Okružnica broj 16«, »Okružnica broj 18«, »Bilten od 15. marta 1935«, Okružnica s naslovom »Ocjena rada i provale subotičke organizacije«, »Okružnica Sik. 15«, »Okružnica broj 3«, Komunistički proglas »Fizičkim i intelektualnim radnicima u gradu i na selu«, Brošura »Makedonija Makedoncima«, letak »Proleter i svijet zemalja ujedinite se«, knjiga »Prolet. kult.«, knjiga »Intelektualcima«, kao i pod naslovom »Materijalističko shvaćanje historije« i »Questions response od Staljina«. Te materijale primaju i čitaju članovi Partije i simpatizeri, pa među ostalim i Ivan Horvatić Ćuk koji ih čita i razrađuje sa ostalim postolarskim radnicima i u krugu komunističke omladine. Snažan utjecaj na Horvatićev razvojni put i prihvaćanje komunističke ideologije imao je Ivan Bukvić, sudionik oktobarske revolucije. Iz tog perioda može se zaključiti da je i u Novigradu došlo do obnove rada partijske ćelije i SKOJ-a, jer u optužnici koja tereti profesora Marinkovića između ostalog stoji: »...tumačio komunističku ideologiju i konačno organizirao udruženja, koja imaju cilj propagandu komunizma, dakle rasturanjem knjiga, novina i objava i objedinjavanjem drugih iš-a za tim da treba promijeniti socijalni poredak, te organizovao udruženja, kojima je cilj propaganda komunizma za nelegalno prigrabljivanje vlasti bilo kojom vrstom terorizma, pa je time počinio zločinstvo iz člana 1. toč. 1. i 2. Zakona o zaštiti jav. bezb. i poretka u državi, kažnjivo po članu 2. pomenutog Zakona ...« (P. p.)

Nije isključeno da partijska organizacija u Novigradu već 1934/35. godine ima 3, a možda i više članova, kao i skojevsku organizaciju u čijim redovima aktivno i organizirano djeluje i Ivan Horvatić Čuk.

Snažan utjecaj na ovaj dio Podravine imali su i URSS-ovi sindikati iz Bjelovara, u pogledu borbe radničke klase protiv izrabljivanja i na kulturno-prosvjetnom planu. Ivan Horvatić sa drugovima iz svog mjesta posjećivao je priredbe koje su davane u Bjelovaru u URS-ovim sindikatima.

Zbog hapšenja učenika i suđenja profesoru Ivi Marinkoviću, partijski rad je u Novigradu i okolini nešto jenjao. Do obnove rada partijske ćelije dolazi 1938. godine. Novoobnovljenu partijsku ćeliju čine ovi članovi: Ivan Crikvenec,⁷ sekretar, iz Novigrada; Matija Ormuš iz Novigrada, Ivan Horvatić Čuk iz Novigrada, Slavko Ledinski⁸ iz Novigrada, Milivoj Marijan⁹ iz Javorovca, Ivan Trnski¹⁰ iz Novigrada, Ivan Petrović iz Novigrada, Josip Blažić Jovo¹¹ iz Varaždina, živio u Vlaislavu.

Pored već iznijetih aktivnosti u klubu esepantista, Narodnoj čitaonici, partijski rad se proširuje među ženama i omladinom, na prikupljanju Crvene pomoći i na zadacima Stranke radnog naroda. Na svim tim zadacima aktivno radi i drug Ivan Horvatić. Sudionik je u pisanju parola: »Dolje krvavi režim Karađorđevića«, »Dolje diktatura«, »Dolje Petar Živković — ugušivač sloboda«, »Živjela demokracija«, »Živio narodni front«. Vješa hrvatsku trobojku, a za prvomajske praznike i crvenu zastavu na stablima u selu i po goricama. Dijeli partijske letke po kućnim dvorištima te sudjeluje u svim akcijama koje je Partija vodila u to vrijeme na selu među mještanima. Istaknuto mjesto zauzima u provođenju partijske linije za obranu zemlje, protiv nadolazećeg fašizma. Aktivno sudjeluje u borbi protiv režimskih vladajućih krugova. Agitira na izborima 1935. i 1938. godine da se glasa za Udruženu opoziciju, a protiv nenarodnih režima. Pred napad fašističkih sila na Jugoslaviju mobiliziran je u ožujku 1941. godine u 42. pješački puk u Bjelovaru. Okupaciju zemlje dočekuje kod Pčelića, gdje su ih sredinom travnja zarobili Njemci. Puk je razoružan, dio vojnika je pušten kućama; među njima i Horvatić, dok je dio mlađih poslan u njemačko zarobljeništvo.

Kući se vraća nakon 10. travnja, proglašenje tzv. NDH; u momentu prvih hapšenja Srba, Židova i Cigana strahovito negoduje zbog toga i nagovara poznatije mještane da pišu peticije ustaškim vlastima o neudžnosti uhapšenih. Odmah se povezuje s novigradskom partijskom organizacijom, a koncem lipnja, ili početkom srpnja 1941. odlazi po zadatku Partije u domobranu radi osnivanja vojnih komiteta i pripremanju ustanka među domobranima. S partijskom organizacijom Novigrada i kao domobran ostaje u vezi, te sredinom kolovoza 1941. godine prisustvuje partijskom sastanku u kući Ivana Cirkvenca. Sastanku prisustvuje i Kasim Čehajić Turčin, sekretar OK KPH Bjelovara,

na kojem su date smjernice za vršenje sabotaža i podizanje ustanka. Iz domobrana bježi s cijelom ratnom spremom neposredno pred novigradsku akciju, kako bi mogao direktno sudjelovati u prvim oružanim okršajima, odnosno u dizanju ustanka. U optužnici prijekog suda od 19. prosinca 1941. godine koja tereti Ivana Cirkvenca, navodi se:

»a) da je pripadao komunističkoj partiji, te sa suoptuženim Matijom Ormušem, te odbjelim komunistima Ivanom Horvatićem i Milivojem Marijanom činio komunističku četvorku, b) neustanovljenog dana mjeseca rujna 1941. održao kod sebe komunistički sastanak sa suoptuženim Josipom Blažić, Slavkom Ledinski, Matijom Ormušem, Kasimom Čehaićem i odbjelim Ivanom Horvatićem, na kojem sastanku je Kasim Čehaić govorio da treba početi sa terorističkom akcijom kao rezanjem brzoglasnih i brzoglasnih žica, dizanjem željezničke pruge u zrak i oduzimanjem oružja i drugog materijala iz opć. Podr. Novigrad...«

Dakle, na tom, trećem, sastanku govori se i o napadu na općinsku zgradu u Novigradu Podravskom, gdje je bilo pohranjeno oružje i vojna oprema, te ostali pribor za tehniku pisanja i umnožavanje teksta.

Svoja prva skloništa pronašao je kod Ivana Bukvića u rasadniku voćaka i loze, kod Đure Lovničkeka u Jezercu i kod Stjepana Kolibaša Pište na Brezinama.¹²

Poslije novigradske akcije, 27/28. 11. 1941. godine Ivan Horvatić Čuk i Milivoj Marijan odlaze na Kalnik radi povezivanja s tamošnjim partizanima.

Ravnateljstvo župske oblasti Bjelovar raspisuje tjeralicu 6. 12. 1941. za Horvatićem, Milivojem Marijanom i Brankom Halapom.¹³ (Prema podacima HAB, svezak 57, Bjelovar 1966, zbirka obrađene građe).

U veljači 1942. godine OK KPH Varaždin održao je partijsko savjetovanje na kojem je razmotrio uspjehe i nedostatke u razvoju ustanka u 1941. godini. Tada je odlučeno da se od dviju partizanskih grupa (odreda), koje nisu bile dovoljno aktivne na Kalniku, formira Druge kalnički partizanski odred. U novoformirani odred stizali su drugovi s područja okruga Varaždina, Bjelovara i Zagreba.

U odredu Horvatić dobiva zadatak da izvidi ponovne mogućnosti napada na Novigrad Podravski. Usput je svratio kod Đure Lovričkeka u Jezercu gdje je naišao na jednog domobranskog dezertera. Zajedno s njim kreće u svoju roditeljsku kuću, Paunovac, kbr. 583, danas Virovska ulica, kbr. 72, gdje vodi razgovor s ocem Stjepanom. Te večeri, 28. 2. 1942. netko ih je izdao. Žandarmerija iz Virja opkolila je kuće broj 583 i 449 u Paunovcu. Žandari su pozvali Čuka na predaju. Umjesto predaje prihvaćena je borba. Nakon tri sata pucnjave uspio je baciti bombu u susjedno dvorište Stjepana Horvatića da očisti teren, a zatim je preko vrtova i polja uspio pobjeći do Jezerca k Đuri Lovričkeku u ilegalno sklonište.

Ivan Horvatić Čuk

Nakon tog događaja ustaše su otjerali u Koprivnicu, a potom u logor Jasenovac njegovog oca Stjepana,¹⁴ majku Maru,¹⁵ suprugu Mariju,¹⁶ i sestru Maricu, udatu Trnski.¹⁷ Djeca, Marija¹⁸ i Barica¹⁹ te starci ostali su kod kuće. O njima je brinuo mlađi Ivanov brat Valent.²⁰

Prema kazivanju Valenta Horvatića i Stjepana Horvatića,²¹ rođaka Čukovog, taj je događaj ponovno uznemirio ustašku vlast koja je do tada na sva usta trubila da su uništeni svi partizani. O tom se događaju kasnije pričalo u podravskim selima, po Bilogori, Kalniku i mnogo šire.

Smjelost Ivana Horvatića Čuka postala je legenda i primjer kako se treba boriti protiv stranog okupatora i domaćih slugu. Potjera za Horvatićem usmjerena je u više pravaca, od kojih je jedan vodio i do Đure Lovričkeka u Jezercu.²² Žandarmerija je u nekoliko navrata opkoljavala Lovričekovu klijet ne bi li na spavanju zatekla Ivana Horvatića, ali na sreću uzalud, jer se Horvatić ponovno vratio partizanima na Kalnik.

Na Kalniku Horvatić djeluje u odredu Bože Leinera, zajedno s Milivojem Marijanom. Nakon neprijateljske ofenzive, 23. travnja 1942. na kalničke partizane i nepravilne odluke rukovodstva odreda, o razdvajanju odreda na manje grupe, Ivan Horvatić Čuk dobiva zadatak da se ponovno prebaci na teren novigradske općine radi političkog djelovanja i širenja ustanka. Božo Leiner i Milivoj Marijan nakon proboja iz neprijateljskog obruča sklonili su se u selo Hrastovsko, gdje su izdani i u neravnopravnoj borbi poginuli 3. svibnja 1942.

Politička situacija na koprivničkom kotaru, poslije raspadanja KK KPH za Koprivnicu u 1941. godini i provale koncem 1941. godine, postaje vrlo teška. Na terenu su ostali: Franjo Mraz (u dubokoj konspiraciji) i Franjo Pandurić Stric koji je ostao bez partijske veze. U takvoj situaciji na teren Koprivnice dolaze: Ante Dobrila Pepo i Ivan Horvatić Čuk.

Dolaskom na teren Novigrada, Horvatić se ponovno smjestio u Jezerce, ali ovaj put kod Ivana Filipčića Orla,²³ stvorio nekoliko novih partijskih veza, a kod Ivana Bukvića susreo se i s Antom Dobrilom, članom OK KPH Bjelovara. Po Dobrilinim uputama Horvatić svoje djelovanje, pored Novigrada, usmjerava i na sela: Jeduševac, Delove, Hlebine, a povezuje se i sa članovima Partije u Miholjancu i Mičincu.

Obnavljanje partijskog rada išlo je vrlo teško. Horvatić po nalogu Pavla Gregorića traži sakrivenog Franju Mraza, ali ga ne nalazi, iako su u 1941. godini imali čak zajednička skloništa.

Ipak, poznavajući od ranije osobno neke komuniste iz Koprivnice, Đelekovca, Hlebina, Ivan Horvatić Čuk predlaže Dobrili da ih uvrsti u novoosnovani Kotarski komitet. Tako je oko 10. prosinca 1942. osnovan KK KPH Koprivnice u Đelekovcu, u kući Ivana Gregureka, kbr. 12. U njega su ušli slijedeći drugovi: Mato Eršeg, kao politički sekretar iz Sigeca; Franjo Pandurić Stric iz Đelekovca, kao organizacioni sekretar; Ivan Horvatić Čuk iz Novigrada, Slavko Gmajnički iz Koprivnice, Mato Posavec iz Imbrovca i Ivan Cmrk Jovo iz Đelekovca. Osnivanju KK KPH Koprivnice prisustvovali su: Stjepan Vuljak i Drago Kanizaj, kao članovi partijske ćelije iz Đelekovca.

U izvještaju OK KPH Bjelovara od 18. 1. 1943. stoji:

»Znatno se je promijenila situacija u kotaru Koprivnica. Tu je stanje ovakvo: KK ima 6 članova (5 legalnih i 1 ilegalnog — ilegalni član KK bio je Ivan Horvatić Čuk), (p. p.), 3 partijske jedinice po 3 člana, 4 kandidatske grupe sa 14 članova...«

Na sastanku KK KPH Koprivnice u Đelekovcu, bilo je riječi i o osnivanju KK SKOJ-a za Koprivnicu. Na temelju sugestija članova Komiteta, Ante Dobrila i Slavko Gmajnički Marko prišli su njegovom formiranju u prosincu 1942. godine. U KK SKOJ-a Koprivnica tada su bili imenovani: Slavko Gmajnički — sekretar, iz Koprivnice; Ivan Harmadi — za-

mjenik sekretara, koji je ujedno bio i sekretar MK SKOJ-a Đelekovec; Branko Jambrešić Zriko — sekretar SKOJ-a koprivničke Gimnazije; Marica Prvčić iz Miklinovca (zaklana 1944. godine na Ciglani u Koprivnici); Ivan Gabut Tabi iz Novigrada Podravskog.

U siječnju 1943. godine na području Novigrada, u bazu Jezerec prebačena je i partijska tehnika OK KPH Bjelovara. Tu je održan i Plenum OK KPH Bjelovara 3. ožujka 1943, kojem je prisustvovao kao delegat KK KPH Koprivnice i Ivan Horvatić-Čuk. Međutim, zbog provale neprijatelja u naše redove 4. ožujka 1943, preko ustaškog špijuna Ivana Gabuda Tabija, baza u Jezercu postaje nesigurna, a mnogi članovi Partije su pali u ruke neprijatelja. Pred nastalom opasnošću svoj dom napuštaju aktivistkinje AFŽ-a: Anđelka Pavlek iz Đelekovca, Kata Šostarić iz Hlebina, Katica Crtila Ševa iz Novigrada i Zorka Usorac Ruža iz Srdinca. Sve se one uključuju u aktivan rad sa ženama na terenu. Marica Šimek iz Koprivnice izbjegla je hapšenje te i dalje radi sa ženama u Koprivnici i bližoj okolici. U Novigradu je organizirano više punktova za prihvaćanje političkih radnika, partizanske pošte i ilegalnog materijala. Jedno takvo sklonište nalazilo se i u rasadniku voćaka i loze gdje je radio Ivan Bukvić i kočijaš rasadnika Mijo Mehkek koji je bio partizanski kurir do oslobođenja. Na zadacima prikupljanja pomoći za borce NOB-a radila je aktivno i Eva Mehkek. Velike zasluge za razvoj NOP-a ima i Stjepan Mikor²⁴ koji je kao službenik Općine Novigrad Podravski pribavljao velike količine pisaceg pribora, naročito u periodu kad je tehnika OK KPH Bjelovar radila u Jezercu. Za potrebe partijske tehnike radi i sin Ivana Filipčića, Rudi Filipčić.²⁵ Pohađajući školu u Virju, iz tamošnje knjižare donosi: papir, boju, matrice i sve ostalo potrebno za tehniku. Uspostavljena je veza i sa Jandrom Jovičićem²⁶ iz Javorovca, kojem Stjepan Mikor dostavlja obavještajne podatke. NOP-u prilaze omladinci: Filipčić, Maltarić i Petroković — svi iz Novigrada. Jedna od važnih partijskih veza nalazi se u mlinu braće Maltarić. U Novigradu aktivno djeluju: Ivan Trnski, sekretar partijske ćelije, kao i Stjepan Trnski Japica, koji je kao HSS-ovac pristupio NOP-u. Tokom 1942. i 1943. godine aktivirani su gotovo svi simpatizeri NOB-a u Novigradu. Tada se s NOB-om povezuju i slijedeći Novigraci: Pero Trnski, Stjepan Hirjan Baček, Vesenjak, Stjepan Široki, Jovo Avirović, trgovac Molnar, Josip Vajs i Đuro Kecuš. Navedeni aktivisti pretežno prikupljaju narodnu pomoć, prenose propagandni materijal i usmeno agitiraju za NOP. U tom radu naročito se isticala i Marica Trnski, Čukova sestra. Posebni zadaci bili su povjereni Stjepanu Pavešiću Zeki i Stjepanu Kolibašu Pišti. Kolibaš je dobio zadatak da s Dobrilom prebaci partijsku tehniku iz Bjelovara do Jezerca, a Pavešić je bio zadužen da jedini održava vezu s tehnikom i bazom OK KPH u Jezercu.

Josip Kemić Kobac

Ivan Horvatić Čuk privolio je na aktivnu suradnju i svoga bivšeg postolarskog majstora Marka Jagara. S Čukom aktivno surađuje i Jozefina Kraljić. U Novigradu aktivno i organizirano djeluje: obitelj Đinđić, sinovi Jove Avirovića, Branko i Krešo, Kata i Stjepan Horvatić — Čukovi rođaci, Milka Đinđić, Marica Krnjašić, Slavica Aržišnik i drugi.

U ožujku 1943. godine dolazi do formiranja novigradske partizanske grupe koju čine: Ivan Horvatić Čuk, kao vršilac dužnosti sekretara KK KPH Koprivnice; Josip Kemić²⁷ Kobac, kao komandir; Josip Vranar Sokol; Stjepan Kolibaš Pišta, Stjepan Pavešić Zeko i Milivoj Nježić. Novigradska udarna grupa formirana je iznad Srdinca, poslije provale neprijatelja u redove NOP-a 4. ožujka 1943. godine. Udarina grupa čisti teren od ustaša i špijuna te vrši manje diverzije.

Općinsko dvorište u Novigradu u kojem su poginuli Ivan Horvatić Čuk i Josip Kemić Kobac 19. lipnja 1943.

Posljednje, presmjelo navraćanje, 19. lipnja 1943. u Novigrad, pripadnika udarne grupe Ivana Horvatića Čuka i Josipa Kemića Kopca, stajalo je života. Valent Horvatić, Čukov brat i Stjepan Horvatić dali su Anti Dobrili slijedeću izjavu:

»Kobno navraćanje Ivana Horvatića i Josipa Kemića u Novigrad, dogodilo se 19. lipnja 1943. Taj put došli su u kuću Stjepana Horvatića, tražeći od njega da im pokaže upravitelja rudnika Javorovca Nijemca Brandesa, kojeg nisu osobno poznavali a namjeravali su ga ubiti. Kako ga nisu pronašli, Ivan Horvatić Čuk sam odlazi u kuću nadlugara Ivana Mađera, načelnika općine i tamo ga ubije. Naime, taj je Mađer kod prvog njegovog opkoljavanja 1942. godine telefonirao u Virje po oružnike i naredio

da Čuka uhapsu. Mađer je i Čukovu porodicu dao otjerati u logor Jasenovac. Pred večer Ivan Horvatić i Josip Kemić Kobac ponovno navraćaju pred Čukovu rodnu kuću i na seoskom bunaru pjevaju pjesmu: 'Sedamdeset i dva dana, na mom srcu leži rana...' Potom odlaze u općinsku zgradu, razoružavaju stražare, a Horvatić telefonira u Koprivnicu da su Novigrad zauzeli partizani. Iz Koprivnice su oko pola noći kamionima u Novigrad stigli ustaše. Zametnula se borba između Ivana Horvatića i Josipa Kemića, s jedne strane, i ustaša, s druge strane. Nakon višesatne pucnjave obojica su u taj neravnopravnoj borbi poginula, dok se za broj poginulih ustaša ne zna. U jutro, 20. lipnja, Valent Horvatić, s ostalom familijom dolazi na raspoznavanje poginulih u op-

ćinsko dvorište. Novigradski župnik Rudolf Mikec²⁸ traži da se poginule pokopa na mrcinište u 'Dudilnjak'²⁹ Nakon mnogih nagovaranja, to ipak nije urađeno, već su pokopani, naravno bez crkvenog obreda, na kraju groblja, pod žicom.«

U matičnoj knjizi rođenih 1909. godine, kod prezimena Horvatić Ivana svećenik Rudolf Mikec u napomeni dopisuje: »19. lipnja 1943. umro partizan ubojica Ivana Mađera, nadlugara. Ubijen od vojske 19. 6. 1943. u dvorištu općinskom u noći 11.00 sati.«

Duboko potresen preranom smrću Ivana Horvatića Čuka i Josipa Kemića Kopca, a u želji da trajno zabilježi njihovu hrabrost i značaj njihova podviga u Novigradu Podravskom i likvidaciju narodnog neprijatelja Ivana Mađera, Ante Dobrila Pepo piše članak: »Kako se plaća krvniku sela«. Na žalost ovaj je članak propao zajedno s arhivom OK KPH Bjelovar, koja je pala u ruke neprijatelju 1944. godine.

LITERATURA I IZVORI

1. Prof. Blaž Mađer: Casti i dobru zavičaja, Zagreb, 1937.
2. Prof. Sonja Kolar i prof. Franjo Horvatić: Grad i općina Koprivnica — osvrt na historijska zbivanja.
3. Prof. Sonja Kolar i dipl. ecc. Rudolf Filipčić: Novigrad i njegova okolica — osvrt na historijska zbivanja, Muzej grada Koprivnice, 29. studenoga 1968.
4. Ante Dobrila-Pepo: Prilozi za povijest NOB-a kotara Koprivnice od 1941. do 1944. godine, rukopis.
5. Matična knjiga rođenih područja općine Novigrad za 1909. godinu.
6. Matična knjiga rođenih područja općine Novigrad za 1916. godinu.
7. Matična knjiga umrlih područja općine Novigrad za 1943. godinu.
8. Izjave Valenta i Stjepana Horvatića.
9. Izjava Marice Trnski, rođene Horvatić.
10. Dokumentacija NOB-a Historijskog arhiva Bjelovar, obrađena grada.
11. Dokumentacija NOB-a Muzeja grada Koprivnice.

BILJEŠKE

1. Ivan Horvatić Čuk rođen je 19. prosinca 1909. Potječe iz porodice Hervatića koja se spominje u staroj Komarnici već u 16. stoljeću. Koncem 19. stoljeća dolazi do raspadanja starih patrijarhalnih kućnih zadruga, pa odatle nalazimo u Novigradu početkom 20. stoljeća nekoliko porodica Horvatića. Čuk je imao dva brata i tri sestre. Kao najstariji među braćom trebao je po običaju i prvi početi samostalno zarađivati kruh, što je bilo vrlo teško za tako brojnu porodicu samo sa zemlje, pa zbog toga kreće u postolarski zanat.
2. Ivan Petroković predratni komunist, povratnik iz Rusije gdje je postao članom SKP(b). Strijeljan od ustaša 1944. godine.
3. Ivan Bukvić, povratnik s ruskog bojišta, širio komunističke ideje među radnicima u voćnom rasadniku, gdje je bio predratnik. Tokom NOB-a u rasadniku je organizirao sklonište za partizane. Umro u Koprivnici poslije rata.
4. Ivan Ledinski Bela (vidi tekst Save Velagića u Podravskom zborniku 1982. »Ivan Ledinski Bela«).
5. Matija Ormuš, predratni komunist iz Novigrada. Strijeljan od ustaša 1941. godine.
6. Vidi tekst Save Velagića »Ivan Ledinski Bela«, Podravski zbornik 1982.
7. Ivan Cirkvenec, predratni komunist iz Novigrada i sekretar partijske ćelije, strijeljan od ustaša na Vojnoviću u Bjelovaru 1941. godine.
8. Slavko Ledinski, predratni komunist iz Novigrada, strijeljan od ustaša na Vojnoviću u Bjelovaru 1941. godine.
9. Milivoj Marijan, student prava iz Javorovca, predratni skojevac i prvoborac. Poginuo 3. svibnja 1942. u Hrastovskom kraj Ludbrega. O njemu vidi Podravski zbornik 1980. Franjo Horvatić »Milivoj Marijan revolucionar i prvoborac«.
10. Ivan Trnski, predratni komunist iz Novigrada, odveden od Nijemaca u logor. Ubijen negdje u skandinavskim zemljama.
11. Josip Blažić Jovo, trgovac iz Vlalslava. Strijeljan od ustaša na Vojnoviću u Bjelovaru 1941. godine.
12. Brezine, novigradski konaci smješteni sjeverno od Novigrada na udaljenosti 10 kilometara.
13. Branko Halapa, prvoborac iz Javorovca. Živi u Bjelovaru.
14. Stjepan Horvatić, otac Ivana Horvatića Čuka, odveden 1942. godine u zloglasni ustaški logor u Jasenovcu gdje je i ubijen.
15. Mara Horvatić, Ivanova majka, odvedena 1942. u Jasenovac. Nakon smrti Ivanove puštena kući teško bolesna, te za kratko vrijeme umire.

Marija Horvatić, supruga Cukova, sada udata Kontak, 16. odvedena 1942. u Jasenovac. Puštena iz logora 1943. Sada živi u Novigradu.

17. Marica Trnski, sestra Ivanova, odvedena 1942. u logor Stara Gradiška. Nakon nekog vremena puštena kući. Stalni suradnik NOP-a u Novigradu. Sada živi u Koprivnici.

18. Ivanova kći Marija, udata Belec, sada živi u Hlebinama.

19. Ivanova kći Barica, završila primaljsku školu, sada živi u Čakovcu.

20. Valent Horvatić, Cukov brat, otišao u NOB koncem 1943. godine. Umro u Novigradu 1979.

21. Stjepan Horvatić, rodak i susjed Ivanov. Otišao u NOB 1944. godine. Sada živi u Novigradu.

22. Jezerec, novigradski vinogradi smješteni južno od Novigrada, neposredno uz šumu Ravnice.

23. Ivan Filipčić Orao, suradnik NOP-a od 1941. godine. U

njegovoj kući u Jezercu bila je stalna partizanska baza do svršetka rata. Umro nekoliko godina nakon rata.

24. Stjepan Mikor, općinski službenik iz Novigrada, stalni suradnik NOP-a. Umro u Novigradu nakon rata.

25. Rudi Filipčić iz Novigrada, suradnik NOP-a Nakon rata poznati društveno-politički radnik, sada živi u Zagrebu.

26. Jandro Jovičić iz Javorovca, partizanski kurir.

27. Josip Kemić Kobac, rođen 19. ožujka 1916. u Hlebinama. Član KPJ i komandir novigradske partizanske grupe. Hrabro poginuo 19. lipnja 1943. u borbi s ustašama u općinskom dvorištu u Novigradu.

28. Rudolf Mikec, župnik u Novigradu, zloglasni ustaški sluga. Zbog neprijateljskog rada osuđen 1943. godine na smrt od partizana i strijeljan.

29. Dudiljnjak, naziv dijela zemljišta uz potok Komarnicu u ulici Gaj, danas Ljudevita Gaja, gdje su mještani Novigrada zakapali uginule životinje.